

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈԶԸ ՓՐԿՉԻ
ՀՐԱԾԱՓԱՌ ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ
ՄԱՅՐ ՏԱԾԱՐՈՒՄ

(1971 թ. ապրիլի 11)

«Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ»։ ամեն:

Միրեցյալ հավատացյալ ժողովուրդ մեր,

«Յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց»:

Այդ պատահեցաւ երկու հազար տարիներ առաջ...

Մեծագոյն դեպքը մարդկային ոգեկանության պատմության մեջ, կան-
խազգացված աշխարհի կրոններու կողմէ, բայց մանավանդ կանխագուշակ-
ված ու ծանուցված Հին Ուխտով:

Հիսուս՝ կատարումն օրինաց և մարգարեից:

Հիսուս՝ արեգակ արդարության և իշխան խաղաղության:

Հիսուս՝ մխիթարիչ հալածյալներու, գրկյալներու, վշտահարներու, սգա-
վորներու:

Հիսուս՝ ճանապարհ փրկության և հավիտենական կյանքի:

Եվ Հիսուս, մեղքի այս աշխարհին մեջ, ցմրուր ըմպելէ հետո բաժակը
բոլոր դառնություններու, խաչը հանվեցաւ անիրավներու ձեռքով և մեռավ:

Երկինքը խավարեցաւ: Հուսի աստղերը մարեցան: Արդարները լացին:

Ուշ ատեն, աշակերտները առին մարմինը Հիսուսի և թաղեցին փորված
ժայռին մը մեջ, ծածկելով այն ծանր քարով:

Խաչյալ Վարդապետի աշակերտներեն՝ Մատթէոս, Ժամանակակից վկա,
իր Ավետարանին մեջ կ'աւտմէ՝ «Երբ միաշաբաթը կուտանար, Մարիամ
Մագդաղենացին և մյուս Մարիամը եկան գերեզմանը տեսնելու: Եվ ահա մեծ
երկրաշարժ եղավ, Տիրոջ հրեշտակը երկինքէն իջնելով՝ մոտեցաւ գերեզմա-
նին, դռան վեճը մեկ կողմ գլորեց և նստավ վրան: Անոր տեսքը փայլակի

մեան էր ու անոր զգեստը՝ սպիտակ ինչպես ձյուն։ Վախեն, պահապանները խոտվեցան և մեռելներու պես եղան։ Հրեշտակը խոսեցավ և ըսավ կիներուն. «Դուք մի վախճաք, գիտեմ թե կփնտրեք Հիսուս որ խաչվեցավ, այստեղ չէ ան, քանզի հարություն առավ, ինչպես ինք ըսած էր։ Եկեք-տեսեք այն տեղը ուր պառկած էր։ Եվ իսկույն գացեք ու ըսեք անոր աշակերտներուն թե յարություն առավ»։

Հիսուսի գերեզմանը դատարկ էր։

Եաբաթ գիշեր դեպի լույս միաշաբաթ, երբ հեռու հորիզոնին վրա լույսի առաջին ճառագայթները պիտի արձակվեին, կատարվեցավ մեծ դեպքը, հրաշքը։ Հիսուսի մարմինը հոգի և շունչ առավ, գլորեց ծանր քարը գերեզմանին, և բարձրացավ երկինք դեպի անհունը կապույտին ու լույսին։ «Յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց»։

Ոչ մեկ մահկանացու տեսավ անոր հարությունը։ Միակ նյութական վկան դատարկ գերեզմանը եղավ։ Բայց վկայեցին հոգիները. հոգիները Վարդապետի աշակերտներուն, հոգիները խոնարհ բազմություններուն։ Վկայեցին դարերը և սերունդները բոլոր։ Եվ այսօր ալ կվկայեն հավատավոր ազգեր, ժողովուրդներ, հորիզոնն հորիզոն։

Եստեր հարց տվին և տակավին կու տան՝ թե ինչպե՞ս բացատրել այս վկայությունը, քանի որ հարության հրաշքը բնության օրենքներով կարելի չէ բացատրել։ Բայց կխորհինք թե ավելի ուղիղ և գիտական պիտի ըլլար ըսել, թե հարության հրաշքը բացատրելի չէ ա՛յո՝ գիտության ցարդ հայտնի օրենքներով։ Արդարև, անոնք գուցե չնչին մասը կկազմեն օրենքներու այն ամբողջին, որոցմով գո է և կղեկավարվի անծայրածիր ու անվախճան տիեզերքը համայն։ Ո՛վ գիտե, տակավին քանի դարեր, մարդիկ պիտի տքնին հայտնաբերելու համար բազում օրենքներ ու գիտելիքներ ցայժմ անծանոթ։ Եվ արդյոք, երբևիցե մարդ պիտի հասնի՝ տիեզերքի օրենքներու ամբողջին հայտնագործության, քանի որ իր իմացականությունը սահմանավորված է ի բնե, ըստ նորագույն գիտական հաստատումներու։

Եվ հետևաբար, գուցե միայն մարդու հոգիին թռիչքն է, որ ազատ սմեն սահմանավորումն, պիտի մնա ճշմարիտ հայտնագործողը և վկայողը հարության հրաշքին։

Բնական իմացությամբ անմատչելին, իմանալի ու ճանաչելի կդառնա՝ հայտնությամբ։

Եվ տակավին կխորհինք ու հարց կու տանք՝ արդյոք նյութական բնության իսկ մեջ, կա՞ կյանք առանց հարության։ Արդյոք, ինքը կյանքը, արգասիքը չէ՞ հարության հրաշքին։ Ապրող ու մեռնող բոլորին մեջ իսկ, չկա՞ խորհուրդը նոր կյանք ստեղծող հրաշագործ մղումին։ Ակներև կթվի թե բնության ծոցին մեջ իսկ, կյանքի ու մահվան և հարության երևույթներու միջև՝ կա օրինաչափ խորհրդավոր հարաբերություն մը։

«Եթե ո՛չ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ, ապա եթե մեռանիցի բազում արդիւնս առնէ» (Յովհ. ԺԲ 24—25)։

Եվ տակավին, Հիսուսի հարությունը, մեզի քրիստոնյաներու համար ունի փրկչագործական խորհուրդ և բարոյական իմաստ։

Հիսուս, Որդին Աստուծո և Մարդո, խաչվեցավ և մահը ճաշակեց մարդոց մեղքերուն համար, և խափանելով արմատները չարին, մեղքին՝ հաղթեց մահվան և հարություն առավ, բանալով ճանապարհը մարդու փրկության։ Հիսուս «Մահուամբ զմահ կոխեաց և յարութեամբն իրով մեզ զկեանս պարգեւեաց»։

Հիսուսի հարությունը ոչ միայն հաղթությունն է կյանքին՝ ընդդեմ մահվան, այլ նաև բարիքի՝ ընդդեմ չարիքի: Մահվան հետ՝ մեղքը խափանվեցավ հարության հաղթանակով, զի մահը մեղքն իսկ է: Ինչպես նշության կա՝ աշխարհի մեջ, մշտանորոգ անվախճան կյանք կա, մահեն դեպի վերածնունդ խորհրդավոր օրինաչափությամբ մը՝ այնպես ալ մարդու հոգեկան աշխարհին մեջ, նույնքան խորհրդավոր օրինաչափությամբ, հավիտենական կյանքի հույսը կա, մեղքի կապանքներն ազատագրումով:

«Զի թոշակն մեղաց մահ է, այլ շնորհքն Աստուծոյ կեանք յափտենական ի Քրիստոս Յիսուս» (Հռոմ. Զ 23):

Ուրեմն մեր մեղքերուն խափանումը, մեր հաղթությունը չարին դեմ, ճշմարիտ ճանապարհը կհանդիսանա դեպի հավիտենական կյանք: Այս է քրիստոնեական բարոյականության հիմքը, խարսխված Հիսուսի հարության փրկչագործ տնտեսության վրա:

Սիրելի ժողովուրդ, այսօր ալ տակավին, կյանքը, աշխարհը լեցուն են մեղքերով, չարին որոգայթներով ու ավերումներով:

Մոլություններ ու վատառողջ կիրքեր, ազահություն ու նախանձ, զոռոգություն ու ատելավառ ոգի, այնքան ավերումներ կգործեն մարդկային ընտանեկան և հասարակական կյանքին մեջ: Բայց մանավանդ ընկերային ու քաղաքական անիրավություններ ու բռնություններ, ազգամիջյան թշնամություններ, ցեղային խտրականություններ և արյունահեղ պատերազմներ, մեր օրերու աշխարհը կդարձնեն թատերաբեմը բազում դժբախտություններու, տառապանքներու, կործանումներու և հազար-հազար մարդկային անմեղ զոհերու:

Ի տես այս ողբերգական պատկերին, մենք մեր հայացքը կբարձրացնենք դեպի երկինք, հայցելով ողորմություն և օգնականություն, որպեսզի մեր Փրկչին հրաշափառ հարության շնորհները լուսավորեն մարդոց և ժողովուրդներու գիտակցությունը և ճանապարհը ցույց տան հաշտության, մարդասիրության և խաղաղության:

Մենք՝ քրիստոնյաներս, պարտինք սիրով ու համբերատարությամբ մեր հոգևոր նպաստը, մեր անսակարկ ծառայությունը մատուցել, որպեսզի մեր օրերու մարդկության տկարացած բարոյական խիղճը զորանա ու պայծառանա, Ավետարանական բարոյականի անկորնչելի պատգամներով: Այս առաքելության ճանապարհին, մեր հզորագույն զենքը պիտի հանդիսանա՝ Հիսուսի հարության շնորհներով սմուր վահան դարձած՝ հաղթության մեր հավատքը՝ ընդդեմ մահվան, ընդդեմ մեղքին ու չարին:

Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ որ ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի, Մենք ձեր Հայրապետը և առաջին սպասավորը մեր սուրբ եկեղեցվո, ա՛յս հավատքով և ա՛յս լավատեսությամբ կողջունենք ձեզ բոլորդ՝ Քրիստոսի լույս հարության ավետիսով, և Փրկչի Իջման սուրբ սեղանեն և հայոց վերածնած ու խաղաղ աշխարհեն, կհղենք ձեզի մեր հայրական օրհնությունը, բարի մեր մաղթանքներով հանդերձ, որ Տերը ձեզ բոլորդ պահպանե ամբողջ ու անխտով, անփորձ ու անվտանգ, եղբայրական սիրով միաբան, ձեր բոլոր եկեղեցաշեն ու հայրենամկեր գործոց լիակատար հաջողությամբ:

Կմնանք նաև միշտ անձանձրույթ աղոթող՝ որ դադարին պատերազմները, խափանվին թշնամությունները, վերանան անիրավությունները, ու աշխարհի վրա տիրե խաղաղություն և արդարություն և ժողովուրդներու միջև եղբայրություն ու շինարար գործակցություն:

Այս է նաև դարավոր իղձը մեր ազգին, որ անցյալի մեջ քանի-քանի անգամներ մահվան դուռը հասավ, բայց ապրելու և հաղթելու հավատքով գրահված, նոր կյանքի լուսաբացը ողջունեց, և որ ահա ավելի քան կես դարե ի վեր նույն հավատքով բոցավառ, վերաշինեց իր քանդված երկիրը, մեր օրերում ծաղկող խաղաղ ու ապահով աշխարհը Հայաստան:

Մեզի՝ բոլոր հայերու համար ինչքա՛ն մխիթարական է, և ինչքա՛ն հուսադրիչ, Քրիստոսի հարության ավետիսով ողջունել՝ մեռելներեն հարություն առած մեր հարազատ ժողովուրդը որ մայր հողի վրա օրավոր կանի, կգորանա և իր ոսկի ապագան կդարբեն լույս տեսիլքներով:

Մեր հոգին կվկայե թե այսօր, աշխարհի բոլոր հայերը, անխտիր, իրենց հոգիներու հալացքը կողոզեն սուրբ գրական Արարատին և սրբազնասուրբ Էջմիածնին և փառք կու տան Արարչին որ ճշմարտապես հարություն առած է Մայր Հայաստանը հավիտենական:

Ողջո՛ւն և օրհնություն, բյո՛ւր օրհնություն մեր վերածնած սուրբ հայրենիքին և համայն ժողովուրդին մեր արդար:

«Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց»:

